

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
z udziałem zainteresowanych: H. D. i C. Spółki z o.o. w M.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 listopada 2014 r.,
skargi kasacyjnej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w M. od
wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 4 marca 2014 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od skarżącego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w M. na rzecz C. Spółki z o.o. w M. 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 4 marca 2014 r. oddalił apelację skarżącego wnioskodawcy Samodzielnego Publicznego ZOZ w M. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 4 czerwca 2013 r., który oddalił jego odwołanie od decyzji pozwanego organu rentowego z 26 lipca 2012 r., ustalającej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne dla zainteresowanej H. D. z doliczeniem do jej

wynagrodzenia uzyskiwanego u wnioskodawcy wynagrodzenia z tytułu umowy zlecenia zawartej z C. sp. z o.o. w M. za czerwiec i sierpień 2011 r. Ustalono, że wnioskodawca zawarł umowę o świadczenia usług medycznych z NFZ, zezwalającą szpitalowi na zawieranie dalszych umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych z podwykonawcami. Podwykonawcą była Sp. z o.o. C. w M.. Zainteresowana H. D. była zatrudniona przez wnioskodawcę na podstawie umowy o pracę jako pielęgniarka. Jednocześnie była związana umową zlecenia ze spółką C. i w jej ramach (dyżurów) świadczyła te same usługi medyczne na rzecz wnioskodawcy i jego pacjentów. Sądy decyzję pozwanego uznały za prawidłową, gdyż w sprawie miała zastosowanie regulacja z art. 8 ust. 2a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (sus). Zainteresowana w ramach umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu, zawartej ze spółką C. wykonywała te same czynności – usługi medyczne, jakie świadczyła z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę łączącą ją z pracodawcą (wnioskodawcą), z tą tylko różnicą, iż umowa cywilnoprawna obejmowała świadczenie usług medycznych w ramach 12-godzinnych dyżurów. Faktycznym beneficjentem pracy świadczonej przez zainteresowaną w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej przez nią z C. był wnioskodawca jako jej pracodawca. Sąd Apelacyjny stwierdził, że nie można było zakwalifikować umowy łączącej zainteresowaną z C. jako umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej bądź świadczeń zdrowotnych, gdyż sprzeciwia się temu treść art. 132 ust. 3 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Nie można zawrzeć umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej między innymi z pielęgniarką, jeżeli udziela ona świadczeń opieki zdrowotnej u świadczeniodawcy, który zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z Funduszem. Ponadto strony umowy wyraźnie poddały jej unormowania przepisom Kodeksu cywilnego, a ich wolą było zawarcie umowy cywilnoprawnej o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu.

Skarżący wnioskodawca w skardze kasacyjnej zarzucił naruszenie prawa materialnego. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania podał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne – czy za pracowników w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należy rozumieć również

osoby wykonujące pracę na podstawie umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy, a zatem rozstrzygnięcie, czy dyspozycja normy art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obejmuje również umowy o udzielanie świadczeń zdrowotnych. Rozszerzenie pojęcia pracownika w art. 8 ust. 2a dotyczy sytuacji, gdy wykonuje pracę na podstawie jednej z wymienionych w tym przepisie umów. Wykładnia literalna tego przepisu nie obejmuje umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej. Umowy te mają źródło w pozakodeksowej regulacji a ich specyfika znacznie odbiega od umowy zlecenia, usług czy umowy agencyjnej. Szczegółowej charakterystyki umowy o udzielanie świadczeń zdrowotnych bądź o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej dokonał Sąd Najwyższy w wyroku z 10 grudnia 2004 r., CK 134/04. Podstawą prawną umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej jest art. 132 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W art. 133 ustawa pozwala, aby w ramach tej umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartej z NFZ i dla jej wykonania świadczeniodawcy (Szpital) zawierali kolejne umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (świadczeń zdrowotnych). Cały czas, kiedy źródłem umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej bądź świadczeń zdrowotnych, są przepisy ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, każda umowa zawierana dla realizacji takiej umowy, jest umową o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, regulowaną przepisami tej ustawy lub ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (art. 35 - 35a ustawy o zoz) obecnie ustawy o działalności leczniczej (art. 26). Wobec powołanych okoliczności, wynikających z przedstawionych przepisów wynika, iż treścią dyspozycji art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie są objęte umowy o udzielanie świadczeń zdrowotnych, a zatem osób podejmujących się ich realizacji nie można uznać za pracowników w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną spółka C. wniosła o nieprzyjęcie skargi do rozpoznania i o zasądzenie kosztów, jako że zainteresowana nie świadczyła usług na podstawie umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przysądu i dlatego nie został uwzględniony.

Sformułowane we wniosku zagadnienie nie ma rangi istotnego zagadnienia prawnego, gdyż udzielenie na nie odpowiedź nie wykracza poza zwykłą wykładnię prawa i stosowanie prawa. W przeciwnym razie funkcja podstawy przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. będzie bezprzedmiotowa i postępowanie kasacyjne stanie się powszechną (trzecią) instancją. Skarżący stawia pytanie, na które sam odpowiada (uzasadnienie wniosku *in fine*). Odpowiada negatywnie i stwierdza, że „dyspozycją art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie są objęte umowy o udzielanie świadczeń zdrowotnych...”. Tymczasem nawet w przypadku potrzeby wykładni przepisów, czyli drugiej podstawy przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., przesłanką są poważne wątpliwości w wykładni konkretnych przepisów prawa. We wniosku takie wątpliwości nie występują. Poza tym stanowisko zawarte w skardze jest niekonsekwentne, gdyż skoro zainteresowana H. D. nie byłaby w kręgu podmiotów wskazanych w art. 8 ust. 2a ustawy o sus, to wówczas właściwa byłaby podstawa przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., do której wniosek nie odwołuje się i nawet hasłowo nie twierdzi, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Jednak wówczas konieczne byłoby podważenie ustaleń stanu faktycznego, czego skarżący nie czyni nawet w podstawie kasacyjnej (brak zarzutów procesowych – art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Istotne zagadnienie prawne nie spełnia się nie tylko ze względów metodycznych i merytorycznych, ale także dlatego, że chodzi o znaczenie takiego zagadnienia „w sprawie” (tej sprawie), a tu wiąże się z ustaleniem, że zainteresowana zawarła z C. umowę cywilną o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu. Innymi słowy nie ustalono, aby zainteresowana zawarła umowę o udzielanie świadczenia opieki zdrowotnej w rozumieniu art. 132 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczenia opieki zdrowotnej. Ponadto brak jest również we wniosku pierwiastka jurydycznego, który uzasadniałby stwierdzenie, że wniosek przedstawia istotne zagadnienie prawne. Uprawnione jest zatem syntetycznie odwołanie się do wyroku

Sądu Najwyższego z 13 lutego 2014 r., I UK 323/13, LEX nr 1455194, w którym w podobnym stanie faktycznych wyjaśniono podstawowe kwestie prawne, które można ująć w tezie, że umowa polegająca na udzielaniu świadczeń zdrowotnych nie może być utożsamiana z umową o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przez Narodowy Fundusz Zdrowia (art. 132 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych) ani z zawieraną w jej ramach umową o zamówienie na świadczenia zdrowotne (art. 133 tej ustawy w związku z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej). Sąd Najwyższy miał wówczas na uwadze wskazany we wniosku o przyjęcie skargi wyrok Sądu Najwyższego z 10 grudnia 2004 r., III CK 134/04 oraz regulacje z art. 132 i 133 ustawy z 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W konkluzji zasadnie stwierdzono, że uregulowana w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej umowa o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawierana jest przez podmiot zobowiązany do realizacji zadań z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego (Narodowy Fundusz Zdrowia) z podmiotem, który w myśl przepisów tej ustawy może być świadczeniodawcą. Stosownie do art. 132 ust. 3 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, rozważana umowa nie może być zawarta przez Fundusz z lekarzem, pielęgniarką, położną, inną osobą wykonującą zawód medyczny u tego świadczeniodawcy, który zawarł ją z Funduszem. Z mocy art. 133 zdanie drugie tej ustawy osobie tej (a więc także pielęgniarce) świadczeniodawca nie może również zlecić - jako podwykonawcy - udzielania świadczeń opieki zdrowotnej w ramach umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartej z Funduszem, w tym na podstawie umowy o zamówienie na świadczenia zdrowotne, o którym stanowi art. 35 ust. 1 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej. Zakaz ten nie dotyczy natomiast podwykonawcy, który może realizować udzielone zamówienie przez osobę trzecią, jeżeli umowa o udzielenie zamówienia tak stanowi (art. 35 ust. 2 zdanie drugie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej). Taka sytuacja wystąpiła w powołanej sprawie, w której została rozpoznawana skarga kasacyjna, w której skarżący, jako świadczeniodawca, zlecił podwykonawcy - w ramach umowy zawartej z Funduszem - udzielanie określonych świadczeń opieki zdrowotnej, a ten ostatni zlecenie to wykonywał, między innymi,

przez zainteresowanego ubezpieczonego (na podstawie zawartej z nim umowy cywilnoprawnej o świadczenie usług medycznych).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 11 ust. 2 i § 12 ust. 4 pkt 2 (stosowanego odpowiednio do odpowiedzi na skargę kasacyjną) rozporządzenia z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.